

SREČANJE

STR. 4

»VSIGDAR SEM

PROBO

POŠTENO

ŽIVETI«

STR. 5

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 22. septembra 2011 ☼ Leto XXI, št. 38

Nauva igra števanovske gledališke skupine – malo ovak

18. septembra se je do zadnjoga kauta napunila dvorana v števanovskem kulturnom domu z domanjimi lidami pa z gledalci z Goričkoga. Na te den je pripravila nauvo igro števanovska gledališka skupina Veseli pajdaši, stera dela že edena najsto leto. Zadnja tri lejta njim pomaga pa nji strokovno vodi Branko Pintarič s Cankove, steri doma tō ma gledališko skupino. Tak njim je leko na pamet prišlo, ka bi bilau, če bi se malo vkūpzmėjšali pa bi cankovski podje špilali s števanovskimi »deklami«. Zatok ka so v števanovskoj skupini same ženske, smo do tejga mau bili navčeni, ka so moške vloge (szerep) tō ženske špilale. Zdaj je pa lepau bilau videti članice števanovske skupine v ženski vlogaj (Berta Dončec, Aniko Kovač, Marija Kosar, Ani Nyírő, Gyöngyi Nemes). K njim so lepau pasali cankovski podje (Branko Pintarič, Boštjan Simic pa Matej Mertük). Igra, stero je napiso števanovski školnik Laci Kovač, se godi med veškimi pari, pri sterij karta zmejša stari legen, steroga njegva padaša na vsakšo fele formo štjeta oženiti. Spravlata ma staro dejklo ali devico (vdovo) z detetom, eštje tau si vōzmislita, ka ga čaka bogata erbija iz Merike. Moža na vse računata, samo na tau nej, ka se stari legēn povidi njunim ženam tō, vej pa zna dosta lepše gučati pa ravnati z ženskami kak onadva, če rej-

Zaključni prizor igre

Dvorano so napunili domanji lidgé pa gostje iz Slovenije

san tak vōgleda na prvi pogled, ka je pri ženskaj malo lejvi. Tak pa ta dva falauta, steriva rada kockata za pejneze, ostaneta na konci brezi dauma pa brezi žené. Kak že pravi pregovor? Sto drugomi djamo kopa, sam notri spadne.

Režiser Branko Pintarič je srečno rokauv razdejlo vloge, trno posrečeno je bilau, ka je sam tō špilo. Hvale vrejdno je tau tō, ka so se cankovski podje podali za tau, ka se reči navčijo v našom dialekti. Pa če vejmo, ka so števanovski gledališčniki z lanskov igrov (Demo na maurdje) že sedemnajstkrat gorstaupili, leko vōrvlemo, ka de ta nauva (Dočas drugi ženo ma) tō popularna na vaški odraj.

Po premieri so gledalci ešče leko poglednili dva kratka skeča, stera sta zašpilale Marta Sever pa llonka Kovač iz Turističnoga društva Šalamenci. Fanj so se pa nasmejali tudi Burleski, stero sta zaigrala Boštjan Simic pa Matej Mertük.

Števanovska skupina dela pod Slovenskov zvezov, istina ka so si prejšnja leta dosti pejnez spravili prejk natečajov (pályázat), dapa te jim je tō Zveza plačūvala vodjo skupine, režisera pa ešče kakšne ceringe. Letos so na Vogrskom spoj nej razpisali natečaj za gledališke skupine, zatok njim cejle letošnje ceringe plača Slovenska zveza.

M. Sukič

DOLGA IN ZAHTEVNA POT DO ZGLEDNEGA NASELJA

Pušča pri Murski Soboti, najbolj urejeno romsko naselje v Sloveniji, je z dvodnevni prireditvami proslavila 100-letnico, odkar je na tem prostoru Rom Ivan Horvat odkupil zemljišče z ledinskim imenom

umetnosti. V pozdravu zbranim je predsednik krajevnosti Ignac Horvat povedal, da je Pušča zgledno urejen kraj, cilj v njem pa je, da bi vsi bolje živeli. Prvi slavnostni govornik, mag. Stane Baluh,

S predstavitve zbornika na Petanjcih Dr. Vanek Šiftar – slovenski romolog; akademik Anton Vratuša, Marjan Dervarič, predsednik Romske skupnosti Republike Slovenije, Vera Klopčič, INV Ljubljana in Mladen Tancer, urednik monografije

Gorica, ki se je že naslednje leto 1911 poimenovalo Pušča ali zelo verjetno Püšča. Zdaj je Pušča samostojna krajevna skupnost, pravijo, da edina v Evropi, z okoli 700 prebvalci in izgledom, ki se je izenačil ali celo prehitel enako velika naselja v Prekmurju.

Prvi dan so predstavili rezultate projekta *Vas sožitja* in istoimenski dokumentarni film, osrednje dogajanje je bilo naslednji dan, in sicer se je začelo s predstavitvijo zbornika ob visokem jubileju, ob vrtcu so zasadili spominke lipe in odkrili spominško ploščo – vse v znamenju obletnice. V splet prireditev lahko uvrstimo tudi predstavitev zbornika na Petanjcih, *Dr. Vanek Šiftar, slovenski romolog*.

Osrednjega dogodka se je udeležila v lepem sončnem popoldnevu množica obiskovalcev iz domačega naselja Pušča in gostov iz različnih krajev Slovenije in celo iz Beograda, od koder je prišel dr. Dragoljub Acković, podpredsednik Romske akademije znanosti in

direktor Urada za narodnosti, je poudaril, da so prebivalci lahko ponosni, da so krajani naselja, ki simbolizira sožitje, ki je za zgled v ožjem okolju in v evropskem prostoru.

Po romski himni je zbrane nagovorila varuhinja človekovih pravic dr. Zdenka Čebašek Travnik. Najprej se je spomnila na spremembo izgovarjanja in pisanja romskega naselja, ki so mu v njenih šolskih letih v Murski Soboti rekli Püšča, zdaj pa se skoraj izključno uporablja ime Pušča. Tudi za varuhinjo je Pušča naselje, »na katero smo lahko ponosni doma in v svetu.« Kot pomemben mejnik je omenila leto 1962, ko je Pušča dobila otroški vrtec. Po zaslugi dela in rezultatov v vrtcu so romski otroci v večjem številu začeli obiskovati šole v Murski Soboti.

Slovenija je lahko za zgled pri urejanju romske problematike, so pa tudi manjše izjeme. Država mora zagotoviti ustrezno zakonodajo in jo tudi izvajati, pri čemer je – tako varuhinja – zelo

pomemben delež lokalnega okolja, dosti pa lahko naredijo Romi sami, tako pri izobraževanju, pri svojem zdravju in pri skrbi za okolje. Omenila je probleme, ki so v Novem mestu in okolici. »Ugotavljamo, da tudi znotraj teh romskih skupnosti ni soglasja. Spori vodijo do tega, da vleče vsak na svoje, kar opazijo tudi v lokalnih skupnostih, ki Romom očitajo veliko nepravilnosti, kot so kazniva dejanja, pomanjkljiva skrb za otroke in podobno. Zdi se, kot da nihče ne želi sprememb in napredka... Občina Murska Sobota ima romskega svetnika, občina dejavno sodeluje pri urejanju infrastrukture, zdravstvene razmere se izboljšujejo, otroci hodijo v vrtec in šolo, starejši študirajo in s svojim znanjem pomagajo mlajšim.« Kakor Pušča so

Vas sožitja so tudi Kamenci in nekaj lepo urejenih naselij je tudi na Dolenjskem.

Spomine na prve šolske dni v razredu, kjer so bili tudi trije romski otroci, je na posebno željo organizatorjev obudil nekdanji predsednik Slovenije Milan Kučan in poudaril, da je takrat veljal stereotip za Rome, da so črni, umazani in kradejo. Izpostavil je, da je bila pot za to, da je Pušča zdaj za zgled, dolga in zahtevna, je pa hkrati dokaz, kako se splača delati in potruditi. Po prvem častnem občanu Danetu Kataliniču, bivšem ravnatelju soboških vrtcev, kamor spada tudi vrtec na Pušči, so za častnega občana izbrali Darka Rudaša, ki je že četrti mandat romski svetnik v mestni občini Murska Sobota.

V kulturnem programu so sodelovali otroci iz romskega vrtca, glasbena skupina Langa in združene romske folklorne skupine. Kot simbol trdoživosti je najstarejša prebivalka Terezija Horvat posadila sadiko hrasta.

Vse o kraju, ljudeh in razvejanih dejavnostih lahko izvemo iz zbornika prispevkov ob 100-letnici nastanka naselja Pušča, ki je izšel ob jubileju. Urednik Darko Rudaš je v Uvodni besedi izpostavil: »Vsi smo drugačni, včasih smo na drugačnost ponosni in jo radi razkazujemo, včasih pa bi jo najraje prikrili, ker

V prijetnem kulturnem programu so nastopile tudi združene romske folklorne skupine s Pušče

se bojimo zavrtnitve ali, ker bi bili radi taki kot drugi. Smo pa tudi vsi enaki, ker nas kot človeška bitja družijo veliko skupnega; vsi znamo sanjati in si predstavljati boljšo prihodnost.« In za zaključek: »Sožitje lahko razumemo kot zavedanje, da do skupnega cilja vodi mnogo različnih poti.«

Ker ima praznovanje 100-letnice Pušče tudi širši pomen in razsežnosti za Rome in vse prebivalce Slovenije, lahko sem uvrstimo tudi predstavitev monografije Mladena Tancerja *Dr. Vanek Šiftar – slovenski romolog*. Izdajatelj zbornika so Inštitut za narodnostna vprašanja v Ljubljani, Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija in Svet romske skupnosti Republike Slovenije. Mag. Mladen Tancer je zbornik posvetil devetdesetletnici rojstva in desetletnici smrti (1919-1999-2009) dr. Vaneka Šiftarja, s katerim se je več let družil in prijateljeval. V knjigi so objavljeni prispevki Vaneka Šiftarja v izvorni obliki, tako kot

so bili objavljeni pred desetletji. Izbor je pripravil Mladen Tancer, pobuda je prvotno nastala v letu 2009 v okviru Šiftarjeve fundacije. Delo je v širši slovenski prostor umestil akademik dr. Anton Vratuša, prijatelj in sodelavec Vaneka Šiftarja.

Kot piše dr. Vera Klopčič je dr. Vanek Šiftar v svojih delih in

strokovnem udejstvovanju odločno prispeval k razvoju romologije. »Poglobljeno je proučeval položaj Romov v Sloveniji in Evropi, zbiral podatke o njihovem poreklu in naseljevanju, o običajih znotraj skupnosti, ter o preganjanju Romov v času nacizma. O tem je pisal v svoji monografiji in številnih drugih prispevkih, ki so bili objavljeni v strokovnih in poljudnih revijah v Sloveniji in tujini.«

V drugem delu knjige so zapisi o Vaneku Šiftarju, slovenskem romologu; avtorji so Jože Goričar, Tatjana Žnidaršič, Mitja Žagar, Geza Bačič, Silva Tovšak in urednik monografije Mladen Tancer.

Za uvod v zbornik *100 let naselja Pušča* je Drago Horvat napisal prigodno pesem s pomembnim zadnjim verzom: »Toda cigansko srce ne dopušča – nikoli za vedno ne zapušča se Pušča.«

Ernest Ružič

Inda marof – gnes križ v lesej

Gda se človek z Dolenjoga Sinika prauti Gorenjomi Seniki pela, leko na pravoj strani poštuje na pamet vzeme malo tablo, na šteroj piše »Götz-major«. Če je té človek turist, brž najgir grata, svoj auto sparkéra pa se napauti v lejs po bregej (pejški, ka z autonom néde). Na ništerni drevjav med potjav vidi žuto-zelene litere »G«, štere ma paut kažejo. Kauli deset minut mora tak ojtí, pa pride do ednoga križa. Je lepau obnovleni, na njem piše »Götz-család«. Če je trüden grato, si leko sedne na leseno stolico, če pa ne vej, gde odi, leko na informacijskoj tabli prešté, kakša zidina je inda na tistom mesti stala.

9. septembra se je v lesej zbralo več kak šestdeset lidi, ka so po dvojezičnoj svetoj meši domanji gospaud Tibor Tóth blagoslovili obnovleni križ. Dosta takši lidi je prišlo, šteri so v mladi lejtaj na etom mesti krave pasli ali za »Denftic pa drevj« (Madarak és Fák Napja) kak šaularge na izlet s porabski šaul prišli.

V svojom guči na svetki je etnologinja Marija Kozar povödala: »V 1920. lejtaj je tü eške več ramov stalo pa so kaulivrat tranki pa sadovnjaki bili. Mesto se je zvalo Götzov marof, ka je tistoga ipa z županije Pest prišla držina Götz. 1924-oga leta se je marof zvau 'Schäferhof' ali Ovčarski dvaur. Tau zatok, ka je grof Batthyány eške leta 1869 skoro 600 birk tam držo. Na tom marofi je biu ovčar, paso birke očinoga dejdeka dejdek Józsefa Bajzeka z Gorenjoga Sinika, zatok se po domanje zovejo Ovčarski.«

Götzova držina je živela v najvejšom rami. Z Budimpešte pa z vesi Szada so k njim vleti ojdli na počinek lidgé. Držino, goste, gazdijo je trbólo poredavati, za tau so núcali delavce. Tak so domanji lidgé z Gorenjoga pa Dolenjoga Senika služ dobili, zvekšoga so bili

Slovenci. Strina Ana Časar Péntzes z Gorenjoga Sinika so tri lejta stari bili, gda so odišli vkraj z marofa. Na tiste cajte se tak spominajo: »Z našimi

starišami smo mlajši tö tü živelí. Moj oča so sadne drevje pucali pa v redi držali birke. Mama pa so v künji pomagali pa dostakrat rece šopali. Tri mlajše so meli, vsi smo bili mlajši kak tri lejta. Mati so vsikši keden ojdli na Gorenji Senik küpüvat k Sabaulskim, ka samo tista bauta bila. Mi smo tö cuj šli,

tistoga ipa pa autona, depa eške konja tö nej bilau. Ta pa nazaj smo preojdli deset kilomejterov. Mlajši smo vsikdar trüdni gratali na bregej, Mama so pa pravili: 'Pojte, pojte, ka vsikši eden

visko bilau.« Tistoga ipa so leko domanji lidgé svoje krave na marofi pasli, največ je je z gorenjesinčarskoga Bekavaraša prišlo.

Slovenski delavci pred ramom

Strina Terezija Horváth Monek so pa že 8-9 lejti meli pa so gor na kejpí tö, šteroga od zdaj leko vsikši pogledne na tabli, ka je dala v spomin postaviti Državna slovenska samouprava. Strina Terezija se

Gostje na marofi v 1930-i lejtaj

cuker dobi, če te vrli!» Strina Ana več ne ponijo, kakši je ram biu, ka so te eške mali bili. Sledik so v 1950-60-i lejtaj vküper ojdli na izlet, gde so se mlajši padašivali, brsali pa pesmi gučali. »Te je več samo zadjen tau s stubami stau. Podje so na tistom skakali pa se je nutstrlo. Depa se je nika nej zgodilo, ka je nej

tak spominajo: »Moji stariške so že v 1930-i lejtaj tü delali, moja najstarejša sestra se je tü narodila. Od tec smo mlajši v šaulo ojdli na Dolenji Senik. Dva lejpiva rama sta bila, v ednom so delavci živeli, v drugom gospodarge pa gostje. Eške dobro ponim Götzove tri siné pa či Marijo. Vsi so je radi meli, ka so

se dobro ponašali z delavci. Vleti je dosta gostov prišlo, moja mati so jim küjali. Dosta sob so meli, na marofi pa so držali zavce, birke tö, pa so sadovnjak meli. Če smo v vesi fermo ali prvo prečiščavanje meli, smo tü zelenje vküpnabrali pa s tistoga okinčali cerkev.«

Götzova držina se je že v 1930-i lejtaj spravala s turizmom. Njino ižo so poznali po cejlom rosagi, pa go zvali »Baurin dom« (Fenyveslak). Profesor geografije na monoštrskoj gimnaziji Kálmán Vakarcis je v svoji knjigaj leta 1939 napiso, ka v té marof vleti dosta lidi odi, eške z Budimpešte tö. Z Götzovoga marofa je za gnes austro samo eden križ, šteri je tam biu postavljeni leta 1924. Te je mrau deset lejti stari Rudolf, sin gospodara Kurta Götz. Pojba so pokopali 21. oktobra slovenski dühovnik na Dolenjom Seniki dr. Mirko Lenaršič. Žena Kurta Götz je v 52 leti starosti betežna gratala, pa je leta 1946 mrla. Badva sta pokopaniva pod križom v lesej.

Götzovi so bili Nemci. Zavolo toga, pa ka je Kurt Götz med bojnama v državnoj službi delo, so dovca z mlajšami leta 1946 odpelali v Pešt. Kurt Götz je tam v ednom stanovanji vküper živo s Ferencom Nagyom, šteri je dau obnauviti križ v sinčarskom lesej. »Mladi v našoj držini se leko Kurt bačini zavalijo, ka so nika postali. Uni so nas včili nemški, depa angleški pa francuski so tö znali gučati. V stari lejtaj so nam dali peneze, pa nas prosili, aj skrb mámo na grobe njine držine. Mrli so leta 1973. Pokopani so v Szadi v županiji Pešt, gde majo držinsko kripto. Tü na Dolenjom Seniki počivata samo žena pa sin, pa sem trnok veseli, ka je gnes na blagoslovitev telko domanji lidi prišlo« - je povödo Ferenc Nagy z Budimpešte pa cüjda: »Po leti 1946

je držini nej bilau slobaudno es nazaj priti. Eden sin je v Dajčland odskočo, ena či pa eden sin pa v Meriko, tak so Kurt bači sami ostali. Bili so nam kak pravi dejdek. Tak smo se ma probali zavaliti, ka smo obnauvili križ žené pa siná.«

Marija Kozar je eške cüjdala: »Ferenc Nagy nam je dosta dokumentov, kejpov pa predmetov podaro, ka je Kurt Götz nüco. V knjigaj in arhivajsmo tö najšli pa eške iskemo dokumente. K leti bi radi pripravili razstavo o Götzovom marofi, o Götzovoj držini. Domanje lidi pa prosimo, aj uni tö iskejo doma kejpé o marofi, pa ka aj pitajo svojo žlato, štera je na marofi delala.«

Križ iz leta 1924, šteri je že sploj grdi pa na tri tale razbiti biu, je lepau gorobnauvo sombotelski restavrator Aladár Hesztera. Državna slovenska samouprava se je odlaučila, ka pri obnovlenom križi da postaviti informacijsko tablo v trej gezikaj. Napravo go je sombotelski tišlar Zoltán Király. Kejpé so dali Ferenc Nagy pa strine Terezija Horvath Monek pa Marija Bajzek Köles. Pri deli je sploj dosta pomago Laci Bajzek. Dopüščenje za obnovo križa pa postavitev table in stolice sta dala Direkcija Narodnega parka Őrség pa Sombotelsko gozdarstvo.

S tablov želej Državna slovenskasamouprava opominati na tau, ka se je vrejdo spravlati s turizmom. Pelda Götzovoga marofa pa tau tö pokaže, ka se je inda splačalo sadovnjak meti pa bi tau šego, tradicijo nej smeli pozabiti. Tabla pa križ v lesej, gde je inda marof stau pa leko grata nauva turistična točka v Porabji, kama zovéjo vse, šteri radi pejški po gauški odijo pa bi zvün toga radi eške kakšo zanimivost zvödali o krajini Slovincov na Madžarskom.

-dm-

OD SLOVENIJE...

Poslanci sprejeli rebalans državnega proračuna

Državni zbor je sprejel rebalans letošnjega državnega proračuna, s katerim je zaradi pričakovane izpada proračunskih prilivov kot posledice upočasnjene gospodarske rasti znižal odhodke za 365 milijonov evrov. Od 79 navzočih na seji je rebalans podprlo 45 poslancev SD, LDS, Zares, nepovezani poslanci in poslanca narodnih manjšin, proti pa je glasovalo deset poslancev SLS in DeSUS. V proračun se bo letos po novih izračunih steklo 7,96 milijarde evrov oz. 365 milijonov evrov manj od doslej pričakovanega. Od tega bodo prejeta sredstva iz proračuna EU nižja za 205 milijonov evrov, davčni prihodki pa za 116 milijonov evrov. Pri slednjih vlada pričakuje manjše prilive predvsem na račun trošarin na energente, po drugi strani pa si obeta več prihodkov iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb. Najbolj se z rebalansom krčijo sredstva za investicije in materialne stroške, kljub temu pa investicije še vedno ostajajo na šest odstotkov višji ravni kot lani. Med posameznimi proračunskimi uporabniki se najbolj znižuje proračun ministrstva za promet, za skoraj 130 milijonov evrov. Zaradi večjega števila brezposelnih se sredstva za nadomestila za brezposelne zvišujejo za 100 milijonov evrov, zaradi večjega števila novih upokojencev pa transferji Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje za 50 milijonov evrov. V primerjavi s predkriznim letom 2008 se za politiko trga dela letos namenja 178 odstotkov več denarja. Za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo bo na voljo 38 odstotkov več sredstev, za socialno varnost 22,4 odstotka več, za izobraževanje in šport pa osem odstotkov več. Proračunski primanjkljaj in obseg zadolževanja se z rebalansom ne spreminjata. Primanjkljaj bo tako v letu 2011 znašal 1,69 milijarde evrov oz. 4,6 odstotka bruto domačega proizvoda, neto zadolževanje pa 2,2 milijarde evrov.

Srečanje

Za veriškimi bregovi je že zatonilo žareče sonce. Pokrajina se je zavila v tišino. V polmraku se sliši le lajež kakšnega psa, niti komarji ne motijo miru dijakov, potrebnih počitka.

Na dvorišču penziona Tücsök Tanya posedajo sivolasi „fantje in dekleta“, ki so jim podelili diplome na Učiteljski v Budimpešti pred 48. leti. Srečali so se, da bi nostalgичno obujali spomine. S pisanimi anekdotami se spominjajo na študentska leta, na manjše goljufije, na vznemirjenost pred izpiti, na srečne ali nesrečne ljubezni. S spoštovanjem omenjajo svoje profesorje, ki so jim dali pravo popotnico, in sicer ob strokovnem znanju so jim vcepili lepoto poklica, opremili so jih z

Kosilo v hotelu Lipa, na čelu mize Erika Bajzek (Glanz)

moralo in normami, ki so se jih držali vse življenje. Beseda je – seveda – tekla tudi o otrocih in vnukih ter o manjših ali večjih zdravstvenih problemih, ki jih imamo upokojeanci.

Pa tudi brez petja ni šlo, ne takrat, ko smo bili še študentje, in ne zdaj. Zaslišali so se čudoviti kanoni, ljudske pesmi, ki smo se jih naučili še na učiteljski, pa seveda tudi brez vesele narodnozabavne glasbe ni šlo. Posebno doživetje je bilo prisluhniti dvoglasnemu petju zakonskega para hrvaške narodnosti.

Na učiteljski smo skupaj študirali s študenti slovenske, hrvaške, srbske in nemške narodnosti. Učiteljski poklic je postal del nas, bistvo našega življenja. Nobeden od nas ni zapustil tega poklica. So med nami taki, ki so postali profesorji in predavajo na visokih šolah, nekateri so doktorirali, nekateri so postali ravnatelji ali svetovalci, ampak vsi smo ostali z otroki, med otroki.

Za dva lepa dneva (bil je prvi vikend v septembru) se moramo zahvaliti Eriki Bajzek (Glanz), njenim organizacijskim sposobnostim, saj je več mesecev delala na tem, da bi se srečali.

Sodelavcem Slovenskega kulturnega in informativnega centra v Monostru in penziona Tücsök Tanya na Verici se v imenu naše skupine zahvaljujem za gostoljubje in pozornost.

Budimpešta, 8. september 2011

Vellai Istvánné
učiteljica

Fotó: Vellai István

Ljudske pevke na Blatnom jezeri!

Ljudske pevke ZSM Števanovci so letos sprtulejt mele 20. obletnico, ka so začnile spejvati. Ob tej priliki so se Zveza Slovencev na Madžarskem, lokalna samo-

melo. Tauma so domanji tak radi bili, ka so je kumar tapistili. Zavolo tauga, ka so fejt vözüsficali od spejvanja, so si pevke tak zmisle, ka do se na Siófok šli kaupat.

uprava Števanovci pa lokalna samoprava Andovci s penezami zahvalili za njihovo delo pa trüd. Iz tej pejnec so števanovske ženske 17. avgusta na izlet šle na Balaton. Kak je Marijana Fodor prajla, baukše, kak če bi kaj kupili ali vsakši pejnec daubo, zato ka etak je njim eden lejpi spomin austo.

Najprvin so se na Herendi stavili,

Pa so šle tō, samo baja je tau bila, ka so nej mele s seuv kopalke, za volo tauga so se samo do kolen leko namočile. Dapa kak se na kejpi vidi, tau je zanje bilau čisto v redi, vejn zato, ka samo malo je med njimi, štere znajo plavati. Od vode so naše ženske pa friške gratale, pa so skurok cejlak do daumi spejvale. Zato skurok, ka so se v Óriszentpétri v Čardi sta-

gde porcelan delajo, pa so si poglednili muzej male manufakture. Tam so leko vidli, kak se dela porcelan posauda pa vejn tau tō, zaka je tak draga. Od tec so v Veszprém šli pa so glavni trg malo poglednili. Dosta časa so nej meli, zato ka so v Zamárdiju števanovske pevke že z obedom čakali. Tau je edna klejt z imenom sv. Krištof, gde so nej samo obed dobile, liki vino so tū leko koštavale. Od dobrega vina so dobro volau dobile, zato so pa spejvale tak, ka je v klejti vse štr-

vile, gde so si malo guntanje namazale, aj njim bola dé spejvanje. Etak so te z lejpimi spomini pa z mokrimi lači (kak so v Balatoni stale) domau prišle.

V imeni ljudski pevk se Marijana Fodor lepau zahvali lokalni samoupravi Verica pa šoferi Tomini Dončeci za prevoz. Posaba ešče Zvezi Slovencev na Madžarskem, ka 20 lejt je podpira kak s pejneci tak moralno. Najbola pa Klari Fodor, štera že ranč tak 20 lejt organizira njihve poti pa na stope.

K. Holec

»Vsikdar sem probo pošteno živeti«

Mala razstavna soba Slovenskoga doma v Varaši se je eške nikdar nej tak napunila, kak gda so opérali razstavo amaterskoga pisatela, pesnika in slikara (molar) *Ferenca*

na stenaj deset, Feri bači pa so se tak spominali: »Dobro sem pozno te rauže, pa sem je sto že dolgo nazaj namalati. Gnauk smo bili na izleti s penzionisti, gde sem

Ferenc Csuk (na srejsdi) na otvoritvi razstave v Slovenskom daumi

Csuka. Gospauda Csuka dosta lidi pozna v Monoštri, lüstvo je rado šteló, ka so v svoji knjigaj napisali pa njine pesmi ranč tak. Cejli september pa leko najgir lidgé poglednejo, kak so se od sebé navčili kejpe malati.

Oča Ferenc Csuka so se v Meriki naraudili, depa od svojoga šestoga leta so živeli na Dolenjom Siniki. Feri bači, kak ga vsi poznajo, pa so se že v Varaši naraudili. Držina njine žene je mejla tisti ram, v šterom je zdaj kolarska iža na Dolenjom Seniki. Gospaud Csuk so se dosta trüdili za tau, ka aj bi ram pa vse škeri gorostale, pa bi leko v vesi napravili mali muzej.

Malati so začnili pri svoji 27 lejtaj, gda se je jima z ženov sin naraudo, tak je bila na prvom kejpi mala držina. Od tistoga mau so dosta kejpov namalali, več od nji leko vidimo na zdajšnjoj razstavi.

Na oprejtji je svoje misli povödala pa Ferenc Csuka spitavala *dr. Gömbös Sándorné*, tak smo leko dosta zvödali od toga, kak pa zakoj uni malajo. S svojimi žveglami pa so lejpo vzdüše napravili vnüki gospauda Csuka.

Razstava nosi imé »Rododendroni«, od té lejpi rauž vidimo

dosta takši kejpov napravo. En par sem od nji vöodebro, pa brodo, ka bi leko tau ime razstave bilau.

Gospaud Csuk so eške povödali, ka se njim najbolje vidijo baročni pa impresionistični kejpi. »Pri impresionizmi se mi trnok vidijo farbe, ka leko molar ž njimi napravi cejlo paletó. Pri svoji kejpaj dostakrat nücam takšo tehniko, gda malam kakšo krajino. Najbole mi je pri srci zimška krajina, ka tam leko več deset fele ovaški bejli farb nücam.«

Lübezen do baroka pa se je pokazala tak, ka so začnili gospaud Csuk stare svete kejpe prejkmalati, koperati. Na razstavi tak leko vidimo takše kopije, depa na témo iz Svetoga pisma so eden kejpi sami tö namalali. »Ne bi mogo povödati, ka sem trnok vören. Pri sveti kejpaj me je bole téma primlila. Baročne kejpe sem najraj koperó, ka se leko s tistoga dosta navči. Sledik pa sem že málo svete kejpe po svojoj misli.«

Vnüki lübitelskoga molar pa so nej samo igrali, liki smo je leko vidli na portretaj ranč tak. »Ge sem se od sebé včü malati. Portret je naj-

bole žmeten, ka moraš pokazati obraz, pa cejlo düšo. Moraš pokazati, kakši je tisti človek. Namé so nej včüli, ge sem tak sprobavo, ka sem kopije redo. Cajta sem tö nej dosta emo, od zranka do večera sem delo v fabriki. Če sem sto portret napraviti, sem model nej mogo posaditi, ka nej bilau cajta. Raj sem fotografije naredo, pa tisto prejkmaló - so povödali

En tau publike na otvoritvi

Feri bači pa cüjdali: »Dostakrat sem eške te kejpe pogledno, pa popravo tau, ka se mi je nej vidlo, ka se je nej prišikalo. Tak sem se včü.« Kejpe malati je prava meštija, vsikši človek pa má v sebi volau, ka aj bi nika lejpoga napravo. »Malanje namé pomiri, na gnauk pa mi v

düšo nemér tö pripela. Gda začneš delati, grataš neméren. Gda pa končaš, pa se pomiriš, če posene, pa vidiš, ka si dobro napravo. Sledik eške dostakrat pogledneš, pa če je kaj naupek, eške popraviš« - so raztomačili gospaud Csuk.

Na oprejtji je dvorana vse puna bila. Čütiti je bilau, ka v Varaši Feri bačina dosta lidi poštüje. »Gda sem svoje

prve knige napiso, smo lüstvo zvali v aulo gledališča, depa telko lidi je prišlo, ka smo mogli v veuko dvorano. Dobro mi spadne, ka je telko lidi najgir na tau, ka delam. Vsikdar sem probo pošteno živeti.«

-dm-

Dušan Mukič:

Prvo rejč mi dau je *Ata*,
Máci se mi mam'ca zvala.

Aupala sta me z rokámi,
Svoj'ga *Mujceka* z rečámi.

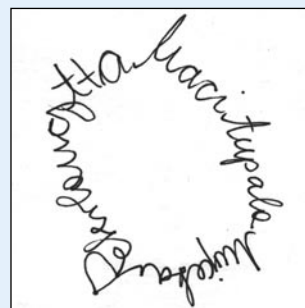
Čüu sam dosta rejči nauvi,
Farbe so na *peterlaugi*:

„Drauvni *cvejtek* lüb'co najde,
Baugina margejčica je.“

„Vnoči stane blejdi *mejsec*,
Vsikša zvezda je *posvejtek*.“

Vse so rejči kauli méne,
Zlate, žive paj lübléne.

Moje rejči

Čakajo me eške lejpe
Kak lübezen, radost, dejte.

(Brez' reči je s'rauta düša,
Brez' reči kralüje tüüča.)

Ilustracija: Marija Kozar

... DO MADŽARSKE

Akcijski načrt vlade

12. septembra, na prvem dnevu jesenskega zasedanja parlamenta, je premier Viktor Orbán poslance seznanil z akcijskim načrtom vlade, ki so ga poimenovali tudi načrt nacionalne zaščite. Po njegovem mnenju je izvedljiv predlog poslanskih klubov FIDESZ-a in krščanskih demokratov, da bi se posojila v švicarskih frankih lahko ugodno vračala v eni vsoti, in sicer s podcenjenim menjalnim tečajem franka, ki bi ga vlada določila pri 180 forintih. To bi pomenilo delitev rizika med bankami in jemalci kreditov. Drugi predlog akcijskega načrta je, da bi se centralno določile cene vode, elektrike in odvajanja smeti. Madžarska bo prosila dovoljenje evropske komisije, da bi uvedla 35-odstotni prometni davek na luksuzne nakupe. Vlada se bo na vse mogoče načine borila tudi proti tistim, ki posojajo denar na črno in pobirajo oderuške obresti. Napovedani ukrepi proti posojilom v švicarskih frankih pretresajo tudi tujino, še posebej Avstrijo, saj so tamkajšnje banke poskrbele za levji delež posojil v švicarskih frankih in bodo morale zato pošteno oklestiti svoje pričakovane dobičke.

Odvzeta poslanska imuniteta bivšemu premieru

Poslanci madžarskega parlamenta so 13. septembra izglasovali odvzem poslanske imunitete prejšnjemu predsedniku vlade Ferencu Gyurcsányu. Za odvzem je glasovalo 306 poslancev, člani poslanskih klubov provladnega FIDESZ-a in krščanskih demokratov, opozicijski LMP in Jobbik, proti so glasovali le socialisti (52). Ferenc Gyurcsány ni glasoval, čeprav je sam prosil za odvzem imunitete. Sodni postopek proti bivšemu premieru je začelo tožilstvo, ki ga je ovadilo zaradi zlorabe uradnega položaja. Bivši premier naj bi dal ukaz za zamenjavo zemljišč pri načrtovani gradnji igralnice v kraju Sukoró, in s tem oškodoval državo.

V govoru pred glasovanjem je bivši premier izpostavil, da gre za politični obračun, obtožbe tožilstva so lažne. Po njegovem mnenju bi prinesla investicija državi skoraj milijardo dolarjev prihodka in bi zagotovila 2500 delovnih mest.

Država sirov pa vin

(nadaljevanje pogovora s Karlom Prkičom)

V prejšnji številki je Karol Prkič tapravo, kak so njegvi stariške v Francijo prišli, kak se je navčlo slovenski, pa gde vse je delo. Na konci je pa od tauga začno pripovedjati, ka je razlika med dvōma rosagoma, med lidami pa med djesti, dapa s tejm smo eške nej skončali. Zdaj de se tau nadaljevalo.

• *Karol, ka mislite, štera šunka je baukša, prekmurska ali ka v Franciji dela-jo?*

»Tam v trgovini se tū da kŭp-ti vsakše fele šunka, kakšno si želiš, takšno kŭpiš. Djesta

kupico si spijem, dapa samo rdečo, bejlo trno ne maram. Gda se rejdko ma zgoditi, ka bejlo pijem, te samo sŭjo. Za aperitiv malo šampanjca, rdečo vino po govejim mesaum ali za sirom.«

• *V Franciji se vej, ka je tau ka špricer?*

»Oni tauga sploj ne poznajo, dapa meni včasim tak napamet pride, ka si enga napravim. Tau sem se dja navčlo tū v Prekmurji. Tašoga reda me samo tak čudno gledajo, ka dja delam, zato ka pri nijj vino z gaziranov vodaum mejšati je tak, kak če bi grej delo,

demdeset lejt star, v Franciji sem se naraudo, tam živem, težko bi mi bilau prajti, ka je v Sloveniji lepše, pa ranč tak obratno tō, zato ka tū mam korenine. Tau gvŭšno, ka moji mlajši bi že nej prišli sé, zato ka pri nas je drŭga moda, drŭgo je življenje. Tam že dekle ne kŭjajo tak kak eti, pa nej zato, ka bi nej znale, bola se njim ne da. Tū se obed kŭja tak ka gausta župa, te mesau, krompir pa niša šalata vcuj. Pri nas je obed tak, ka se začne z aperitivom pa malo niše kekse vcuj pa samo potejm pride-mo na obed. Tau se začne tak, ka na plošči gorzrezano se vōdejajo salame, šunka pa zelenjave. Potejm pride mesau, pečeno pa kŭjeno, pa zelenjava kŭjena pa eške zra-ven šalata zelena. Na konci pride te eške sir pa desert, pa tau cejlo vse zapre kava. Tau je vejn zato tak, ka Francuzi ne djejmo zajtrk kak tū, pa za volo tauga bola bogati obed mamo.«

• *Ka mislite, kak gledajo na vas, ka mislijo od vas tisti, šteri so doma ostali tašoga reda, gda domau pridete?*

»Od takšni lŭdi, kak sta moja mama pa oča bila, ka so odišli vō z rosaga v Francijo ali v Meriko, so tej domanji vsigdar tak gučali, jaj kak so tej bogati, tak fejst slŭžijo pa dosta ne delajo. Samo je tau nej tak bilau, v tej rosagaj je ranč tak trbelo delati, če eške nej bola. Leko povejm, ka dja dobro penzijo mam tam doma, samo sem si dja tau zaslužo. Niške aj si tau ne misli, ka v tej rosagaj kaj za šenki dajo. Moj oča se je telko mantrau na kmetiji, ka tau ranč taprajti ne vej, dapa mena je nika nej falilo, če je ranč bojna bila tistoga ipa. Krŭj

Predsednica Slovenske samouprave Marija Kozar in predsednica Slovenskega društva Iboŭla Dončec sta 15. septembra v Szombathelyu z delovanjem obeh organizacij seznanili generalno konzulko RS v Monoštru Angelino Trajkovski.

Karol Prkič je biu še v Mali Šalovcaj, gda so vōprišle novine s prvim talom pogovora

taša šunka tam tū, štero skurok tak delajo kak eti, ranč tak se posiši pa se vōskadi kak prekmurska šunka. Razlika med dvōma rosagoma je v siri, zato ka v Franciji sploj dosta sirov mamo. Gnauk je Charles de Gulle tak pravo: kak leko eden taši rosag ravnaj, gde več fele sirov je kak dnevoj v ednom leti. Tau je zato pravo, ka pri nas več kak štiristau fele sirov je, če vsakši den drŭgoga boš probo, edno leto ne prideš do konca. Zato pa pravijo, ka je Francija država sirov pa vin.«

• *Vi radi koštavate vino, ka se v Franciji dela?*

»Nejsem velki pivec, dapa če se tak zgodi, na obed edno

zato ka je tau pri nijj nej navada. Pivo tū spijem, gda kaj delam pa sem žedan, samo pri nas so piva 0,33 literska ali literska. Pau literse sploj ne najdeš, zato ka je ne delajo. Tau je tō razlika med dvōma državama, ka v Sloveniji, kak sem vido, po trgovini bola samo svoja piva majo, pri nas skur iz vsakše države odavajo.«

• *Dostavse ste taprajli, ka je razlike med dvōma državama, dapa tau eške nej, ka gde je lepše živeti, v Franciji ali v Sloveniji. Kak vi tau vidite?*

»Tau je mena težko pravti, zato ka do lidje mislili, bola lŭbim Francijo kak Slovenijo. Dja sem že več kak se-

vsigdar biu, obed kak trbej, dapa dela je tū bilau.«

• *Tašoga reda, gda domau pridete, ste samo tū ali kama inan tū idete?*

»Gda zdaumi demo, te se tri dni vozimo, dočas v Slovenijo pridemo. Te najprvin v Konjice demo, gde sestrično mam pa brata, tam tū vsigdar dosta pozvanj mamo. Malo smo te eške poglednili okoli-co, Rogaško Slatino pa Zreče. Radi odiva pejški, vsakši den tak deset kilomejtrov, tak ka dnevi hitro odidejo. Potistim sva te prišla sé v Male Šalovce pa v Kupšince, gde sem emo dveje tete, samo zdaj so že obadvej mrle. Te smo poglednili eške od oče prvoga sina, steri je že mrau, ženo, zato ka dovica je tū v Bŭdinci. V nedelo smo pri meši bili, en den smo prejk šli v Monošter na obed v restavracijo Lipo, drugi den na Bajánsenye. Za volo tauga, ka vsigdar nikam deva, dnevi tō hitro dejo.«

• *Kelko kilomejtrov mate do daumi?*

»Vsevkŭp 1900 kilomejtrov pelam. Žena tū ma izpit, dapa na tašoj dugoj pauti ona ne vozi.«

• *Gda prideta drŭgo paut domau?*

»Tau eške ne vejva, kak se nama obrne v glavi. Lani je

bila naša starejša hčerka z nami, pred šestimi lejti pa mlajša hčerka. Kak leko, tak pridemo, če eden nej, te drŭgi pride, kak je stoj fraj.«

• *Ranč sem eške nej pito, kelko mlajšov mata?*

»Tri mlajše mava, enga sina pa dveje hčeri. Sin je naprav doktorat za politiko pa je specialist za Afriko, dela na ambasadi v Afriki. Ena hčerka je učiteljica, druga pa profesorica angleščine.«

• *Zdaj ste že v penziji pa ste doma, ka delate cejli den?*

»Nejmam časa, ka bi kaj delo. V pau asmoj gorstanava, te zajtrik mava. Vsakši pondejlek pa četrtek dem na gimnastiko, tak uro pa pau. Te dva dni na keden obadva deva na pohod, ka so že štirge dnevi na keden. Z biciklinom se tō radiva voziva, ka je pa eden den, pa te sem eške kauli rama ranč nikanej delo. Nej je eden grad, dapa zato vsigdar nika je za dela tam tō. Te mlajše malo tō poglednava, kama si tō čas moraš vzeti, zato ka so nej paulak. Sploj pa edna, štera je več stau kilomejtrov kraj od nas. Če tau vse vkŭpdamo, rejsan je tak, kak sem pravo, ka nejmam časa za delo, zaman sem penzionist.«

Karči Holec

MRAVLAK LEJKI

V velkom mravlinjeki je bilau dosta mravel. Depa, ednoj mravli je v tistom mravlinjeki nej dobro bilau.

»Ge sam nej mravla! Ge sam moški! Ge sam mravla, nej pa mravla. Ge sam mravlak Lejki. Pa zato, ka neškem mravla ostanoti v etom mravlinjeki, dem ge po svejti vcejlak po svoje, « je strauso svojo mravlečo glavau. Pa je tak tō bilau. Mravlak Lejki je odišo na svoje.

Varaš

Lejki je šou tadale po svoje. Njegve drauvne noge so ga nesle, kama je škeu. Tak je na eden lejpi den ojdō po velkom travniki. Tam med travami je srečo dosta mravel. Bile so črne, žute, rjave, črvlenke pa eške kakše druge farbe.

»Dober den mravla!« se je poklono prvoj. »Dober den mravla!« se je poklono drugoj pa trejčoj pa sejdmoj pa stauprvoj.

Mravle pa nika. Ojdlē so mimo njega pa samo nika nosile pa samo nika na velki delale.

»Dobro! Nej se mi trbej pokloniti. Vi samo delajte, vi samo bojte takše!« se je skur dola svado, pa šou tadale po svoje.

Gda je tak tadale ojdō, se je travnik skončo. Pa gda se je skončo, se je od daleč nika čulo. Takšo je eške nej prišlo v njegve vūje. Pa je tau nej bila najbolē lejpa nauta. Tak bole lagvo se je čulo. Nika je brnelo, nika se je trausilo, nika je cvililo, nika je rugatalo, nika je trampitalivalo, nika je na velki šumatalo. Skur tak se je čulo, kak bi bilau kakšo velko mravlišče. Depa, Lejki je šou tadale. Dun ga je migalo, ka je tau gé. Nej trbej prajti, ka se je tisto čulo vse bole pa vse bole. Vido je eške nej nika, samo vse bole glasno je bilau vse vküper. Depa, dun je vido tō. Den je eške tadale biu lejpi, gda je zagledno tak velki ram, ka je tau eške eden mravlak nej vido. Na, bar un je tak brodo. Za njim pa eške eden vekši, pa za tistin ramom eške vekši ram.

»Bole poslušam, bole vse vküper deje kak edno velko mravlišče,« si je brodo.

Gda je prišo do naj, naj, najvejšoga rama, je škeu nut v njega pri-ti. Depa, telko naug je ojdlo kauli njega, ka je kuman, kuman živi ostano. Kak je vujšo spod ene noge, že ga je škela zmužditi druga nauga. Cejli postrašeni se je kcuje k stenej zakelo. Od tam je plezo ta gor. Plezo ja pa li plezo. Že je več nej emo mauči, že je skur doj spadno, depa, plezo je tadale. Tau pa vsikši vej, z dobro volau se daleč pride. Pa je tak mravlak Lejki s svojo dobro volau splezo do kraja. Tam na najbolē velkom rami, na streji najbolē velkoga rama je gledō kauli sebe. Nej pa nej je vido kraja velki, mali eške bole pa znauva velki ramov. Ja, pa gor do njega se je čulo vse tisto, ka smo že prajli.

»Jaj, jaj, jaj, kama sam ge prišo?« si je pravo. »Vej pa ge sam odišo s takšoga mravlišča. Škem prajti, moje je bilau malo, najbolē malo. Tau mravlišče pa je gé najbolē velko. Pa vsi samo nikan lejčejo. Vsi samo neka delajo. Vsi se samo nikan zaganjajo. Pa eden se nikomi ne vej pokloniti. Takšo silo majo, ka eden z drugim ranč ne guči.« Ja, tak si je brodo naš mravlak Lejki. Tak si je brodo, pa tak včasini začno pleziti doj z velkoga rama. Kcuje pa si je na velke brodo:

Vej pa ge sam z ednoga mravlišča že odišo. Sam odišo, zdaj pa sam v najbolē velkoga nazaj prišo. Tak brž moram tadale po svoje iti. Gvūšno je tau, ka so noge znouva škele nanga staupiti. Gvūšno je tau, ka je nebesko silo emo. Pa je gvūšno tau tō, ka se je dola stavo kuman po tejm, gda je več nika nej prišlo v njegve vūje. Tau je bilau tam na travniki. Že je skur nauč bila, mravle so skončale z delom. Tam si je leko odejno pa spočino.

Miki Roš

BARVE IN RADOSTI PORABSKE JESENI POZVANJE K SODELOVANJU!

Slovenska zveza na Madžarskom zovē na tekmovanje

vsa tista društva, kulturne skupine, šole iz Porabja,

ki radi ustvarjajo in se družijo.

Tekmovanje de 16. oktobra 2011,

ob 13.00 vōri v Slovenskom daumi v Monoštri.

Vsakša skupina mora doma pripraviti en »jesenski produkt«:

1. leko je tau **jesenski aranžma** (slika, namizni okras, venec, itd.) ali

2. **stric in teta Jesen** (s šterin leko nutpokažete nikšo jesensko delo ali meštrijo).

Kakšni material leko gorponūcate pri produkti: vse, ka je ostalo na gračenki, na njivaj, v lasej ali v sadovnjaki (zelenjave, sadje, rauže, veje...), vse, ka je povezano z jesenjo. Nūcajte najbolē naravne (természetes) materiale, farbe...

Prosimo vas, če ste se tak odlaučili, ka te sodelovali na tekmovanji, te vōnapišite prijavnico.

Pripravljene produkte vsakša skupina mora nutpokazati, reprezentirati tak, ka vsi dobite zra-ven en sto, šteroga morate okinčati. Potem de vašo delo žirija cenila, pa razdeli v obej kategori-jaj po eno prvo mesto.

Potem ste pozvani na prijeten jesenski zadvečerek:

- medgeneracijska delavnica (jesenske dekoracije)

- nut se pokaže, kak se kapūsta tadejva za zimo

- muzika, petje -

- vsi vküper pripravimo slivove glabonce, reteše

ČAKAMO VAS!

PRIJAVNICA

BARVE IN
RADOSTI
PORABSKE
JESENI

1. Ime skupine:
2. Naslov skupine:
3. Ime, tel. številka, e-mail naslov kontaktne osebe:
4. Podčrtaj, kateri jesenski produkt boste pripravili:

aranžmaji (dekoracija)

stric in teta Jesen

5. Kelko de vas sodelovalo:

Prosimo, prijavnico pošlite nazaj do 30.septembra 2011 na Zvezin poštni naslov (9970 Monošter, Gárdonyi ulica 1.) ali po e-mailu (gyongyi.bajzek@freemail.hu).

Datum:

podpis

PETEK, 23.09.2011, I. SPORED TVS
6.10 KULTURA, 6.20 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 PRIHAJA NODI, RIS., 10.20 KRAVICA KATKA: PTIČ MESEČNIK, RIS., 10.25 PALČEK SMUK V RIBNIKU, RIS., 10.35 PROFESOR PUSTOLOVEC, 10.55 VESELA HIŠICA, LUTK. NAN., 11.15 SOVRAŽIM FILM, KRATKI FILM, 11.30 PASJA PATRUJKA, NIZOZ. NAN., 12.00 POROČILA, 12.05 INTIMNE IZPOVEDI, DOK. FILM, 13.00 POROČILA, 13.20 POGLEDI SLOVENIJE, 14.45 MINUTE ZA JEZIK, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 ČRNO-BELI CASI, 16.00 SLOVENSKI UTRINKI, 16.30 BABILON. TV: BOJ, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.25 POSEBNA PONUDBA, 18.00 VRTIČKARJI: AVTO ZA STANOVANJE, 18.35 BALI: K FRIZERJU MORAMI, RIS., 18.45 RJAVI MEDVEDEK, RIS., 19.00 DNEVNIK, 20.00 NA ZDRAVJE!, 21.25 DOMAČE OBRTI NA SLOVENSKEM, DOK. SER., 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 POLNOČNI KLUB, 0.10 LJUBICE (HIL), ANG. NAD., 1.00 POSEBNA PONUDBA, 1.30 DNEVNIK, 2.05 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.30 INFOKANAL

PETEK, 23.09.2011, II. SPORED TVS
7.00 INFOKANAL, 10.05 DOBRO JUTRO, 12.50 VIDEO ZID, 13.40 GLASNIK, 14.05 OSMI DAN, 14.40 FIRMA.TV, 15.10 MINUTE ZA ..., 15.45 KOLESARSTVO: SV. PRVENSTVO, CESTNA VOŽNJA DO 23 LET, 17.15 GIMNASTIKA: SV. PRVENSTVO V RITMIČNI GIMNASTIKI, 19.00 VIDEO ZID, 19.50 SV. PRVENSTVO V RITMIČNI GIMNASTIKI, 22.30 PUŠČAVSKI SVETNIKI, AM. FILM, 23.55 GADAFI - NAŠ NAJBOLJŠI SOVRAŽNIK, DOK. ODD., 1.30 VIDEO ZID, 2.15 ZABAVNI INFOKANAL

SOBOTA, 24.09.2011, I. SPORED TVS
6.05 KULTURA, 6.10 ODMEVI, 7.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE: SEJALCI SVETLOBE, 7.20 BINE: KOSTANJ, LUTK. NAN., 7.35 IZ POPOTNE TORBE: DRUŽENJE Z ŽIVALMI, ODDAJA ZA OTROKE, 7.55 SMRKCI, RIS., 8.40 MALE SIVE CELICE, KVIZ, 9.25 ŠEST NASVETOV, KAKO POSTATI NAJBOLJŠI NOGOMETŠA NA SVETU, KRATKI FILM, 9.40 DVOJNE POČITNICE, MLADINSKA NADALJEVANKA, 10.15 V DOTIKU Z VODO: NADZOR, AVSTRAL-NEMŠ. NAN., 10.45 POLNOČNI KLUB, 11.55 TEDNIK, 13.00 POROČILA, 13.20 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 14.15 HONDO, AM. FILM, 16.05 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 16.25 NA VRTU, 17.00 POROČILA, 17.20 KDO IMA PRAV?, 17.30 JERMANOVO OKO, 17.40 ZDRAVJE, 17.50 PRENOVA DOMA, 18.00 TRIJE NA DAMJANA, 18.30 OZARE, 18.35 FIFI IN CVETLIČNIKI, RIS., 19.00 DNEVNIK, UTRIP, VREME, ŠPORT, 20.00 CARL IN BERTHA, NEMŠ. FILM, 21.30 NA VRTIČKU: BIODINAMIKA, DOK. SER., 22.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, KULTURA, 22.45 SINOV! ANARHIJE, AM. NAD., 23.30 PRIDIGAR, NIZOZ. FILM, 1.20 DNEVNIK, 1.45 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.10 INFOKANAL

SOBOTA, 24.09.2011, II. SPORED TVS
8.25 SKOZI ČAS, 8.50 POGLEDI SLOVENIJE, 10.25 POSEBNA PONUDBA, 10.50 SLOVENSKI UTRINKI, 11.20 MINUTE ZA ..., 12.05 POJOČE SRCE: SHIRLIE RODEN, AMBASADORKA LUČI, DOK. PORTRET, 13.45 KOŠARKA (M): EVROPSKO PRVENSTVO - FINALE, 15.25 PLANET ŠPORT, 15.55 FORMULA 1: VELIKA NAGRADA SINGAPURJA - KVALIFIKACIJE, 17.15 GIMNASTIKA: SV. POKAL, 19.55 NOGOMET, PRVA LIGA: OLIMPIJA - KOPER, 21.50 KOLESARSTVO: SVETOVNO PRVENSTVO, CESTNA VOŽNJA (Ž), 23.00 SOBOTNA GLASBENA NOČ: VEDNO MLADA - SLOVENIJA, DOK. FILM, 0.30 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 2.05 ZABAVNI INFOKANAL

NEDELJA, 25.09.2011, I. SPORED TVS
6.40 KULTURA, 7.00 ALEKS V VODI, RIS., 7.05 NINA NANA, RIS., 7.10 ŽELEJČKI, RIS., 7.15 MUSTI, RIS., 7.20 PALČEK SMUK IN ZVEZDE, RIS., 7.25 ANČINE NOGICE, RIS., 7.35 MOJSTER MIHA, RIS., 7.45 PENELOPA, RIS., 7.55 PONJIZ Z ZVEZDNEGA GRČA, RIS., 8.05 TIMI GRE, RIS., 8.15 PIPI IN MELKIJAD, RIS., 8.20 FRANČEK, RIS., 8.30 FIFI IN CVETLIČNIKI, RIS., 8.40 GREGOR IN DINOZAVRI, RIS., 8.50 MALA KRALJICNA, RIS., 9.00 SMRKCI, RIS., 9.25 BALL, RIS., 9.35 KUHANJE! OTROČJE LAHKO!, RIS., 9.45 ŽAMETEK, RIS., 10.15 ŽOGARIJA, 10.45 PRISLUHNIMO TIŠINI, 11.15 OBZORJA DUHA: OTROK IN DRUŽINA, 12.00 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, 13.15 NA ZDRAVJE!, 14.30 PRVI IN DRUGI, 14.50 ALPE-DONAVA-JADRAN, 15.20 NA VRTIČKU, DOK. SER., 15.55 Z MONTYJEM DONOM PO NAJLEPŠIH ITALIJANSKIH VRTOVIH: RIM, DOK. SER., 17.00 POROČILA, 17.15 INDIJANEC, NIZOZ. FILM, 18.35 GREGOR IN DINOZAVRI, RIS., 19.00 DNEVNIK, 20.00 DOBRODELNI KONCERT RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE, 21.40 OB 100-LETNICI ROJSTVA DRAGOTINA CVETKA, 22.35 POROČILA, 23.20 OBLJUBA, ANG. SER., 1.10 ALPE-DONAVA-JADRAN, 1.40 DNEVNIK, 2.05 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.35 INFOKANAL

NEDELJA, 25.09.2011, II. SPORED TVS
7.45 SKOZI ČAS, 8.10 GLOBUS, 8.45 KRAJI IN OBIČAJI, 9.15 TURBULENCA, 9.45 31. TEKMOVANJE SLOVENSKIH GODB: KD PIHALNI ORKESTER LJUBLJANA-VIČ, 10.25 PREBRISANO KMEČKO DEKLE, NEMŠ. FILM, 11.25 GIMNASTIKA: SV. PRVENSTVO V RITMIČNI GIMNASTIKI, 13.00 KOLESARSTVO: SV. PRVENSTVO, 13.30 FORMULA 1: VELIKA NAGRADA SINGAPURJA, 16.00 KOLESARSTVO: SV. PRVENSTVO, 17.00 FORMULA 1, 17.15 GIMNASTIKA: SV. POKAL, 20.00 ŽREBANJE LOTA, 20.10 SOUTH RIDING, ANG. NADALJEVANKA, 21.00 ŽREBANJE SUPER LOTA, 21.10 OBLIKA Z RAZLOGOM, DOK. FELJTON, 21.40 VRVOHODEC, DOK. ODD., 23.15 GIMNASTIKA: SV. PRVENSTVO, 0.45 FORMULA 1, 3.20 INFOKANAL

PONEDJELJEK, 26.09.2011, I. SPORED TVS
6.25 UTRIP, 6.35 ZRCALO TEDNA, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 ŽAMETEK, RIS., 10.30 TONI IN BONI: MALI IN VELIKI BONI, RIS., 10.50 BACEK JON, RIS., 11.00 IZ POPOTNE TORBE: DRUŽENJE Z ŽIVALMI, 11.20 ŽOGARIJA, 12.00 POROČILA, 12.05 LJUDJE IN ZEMLJA, 13.00 POROČILA, 13.20 ALPE-DONAVA-JADRAN, 13.50 NA LEPEŠ, 14.15 OBZORJA DUHA, 15.00 POROČILA, 15.10 DOBER DAN, KOROŠKA, 15.40 PRVI IN DRUGI, 16.05 OB 100-LETNICI ROJSTVA DRAGOTINA CVETKA, PORTRET, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 DUHOVNI UTRIP, 17.45 POGLED NA ..., 18.00 VRTIČKARJI: TUDI KOZLE STRELJAJO, MAR NE?, 18.35 PONJIZ Z ZVEZDNEGA GRČA, RIS., 18.45 LUKA, RESEVALNI ČOLN, RIS., 19.00 DNEVNIK, 20.00 TEDNIK, 21.00 STUDIO CITY, 22.00

ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 UMETNOST IGRE, 23.30 GLASBENI VEČER: MARIO BRUNELLO, SIMFONIČNI ORKESTER RTVS IN EN SHAO, 0.55 DUHOVNI UTRIP, 1.15 DNEVNIK, 1.55 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.20 INFOKANAL

PONEDJELJEK, 26.09.2011, II. SPORED TVS
7.00 INFOKANAL, 11.30 DOBRO JUTRO, 14.15 VIDEO ZID, 15.05 SOBOTNO POPOLDNE, 16.30 BIKINI - SANJSKI OTOK NA ZAPRTEM OBMOČJU, NEMŠKA DOK. ODD., 17.20 STARŠI V MANJŠINI, ANG. NAD., 17.50 DOBER DAN, KOROŠKA, 18.25 FIRMA.TV, 18.55 ARITMIJA, 19.50 ŽREBANJE 3X3 PLUS 6, 20.00 DEDIŠČINA EVROPE: ALBERT CAMUS, FR. FILM, 21.40 NA UTRIP SRCA, 21.40 NAŠI HIŠNI ANSAMBLI, 22.35 KOMORNI ZBOR AVE - C. VILLIERS, STANFORD, G. MAHLER, L. LEBIČ, 22.50 4 MESECI, 3 TEDNI IN 2 DNEVA, ROMUNSKI FILM, 0.40 ARITMIJA, 1.30 ZABAVNI INFOKANAL

TOREK, 27.09.2011, I. SPORED TVS
6.10 KULTURA, 6.20 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 ROLI POLI OLI, RIS., 10.20 PUJSA PEPA, RIS., 10.35 ZAKAJ? ZATO!, RIS., 10.40 GUMBEC IN RJAVEČEK, RIS., 11.05 IZ POPOTNE TORBE: PISANI TRAVNIKI, 11.25 PRISLUHNIMO TIŠINI, 12.00 POROČILA, 12.05 PRVI IN DRUGI, 12.25 UMETNOST IGRE, 13.00 POROČILA, 13.25 STUDIO CITY, 14.30 BABILON.TV: BOJ, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 16.00 INTIMNE IZPOVEDI, DOK. FILM, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 UGRIZNIMO ZNANOST: BOJ ZA OBSTANEK ČEBEL, 17.40 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 18.00 VRTIČKARJI: MESTO ŽENSK, 18.30 MINUTE ZA JEZIK, 18.40 PENELOPA, RIS., 18.45 TIMI GRE: HOČEM PLAVOI!, RIS., 19.00 DNEVNIK, 20.00 TARČA, 21.00 KOLIZEJ, DOKUMENTAREC MESECA, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 GLOBUS, 23.30 PAKISTAN: TRAGEDIJA BREZ KONCA, DOK. ODD., 0.25 UGRIZNIMO ZNANOST: BOJ ZA OBSTANEK ČEBEL, 0.40 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 0.55 DNEVNIK, 1.35 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.55 INFOKANAL

TOREK, 27.09.2011, II. SPORED TVS
7.00 INFOKANAL, 11.00 DOBRO JUTRO, 13.45 ARITMIJA, 14.30 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 15.05 GLASBENI SPOMINI Z BORISOM KOPITARJEM, 16.00 PRISLUHNIMO TIŠINI, 16.35 NA VRTIČKU: BIODINAMIKA, DOK. SER., 17.05 NA VRTU, 17.30 MOSTOVI - HIDAK, 18.00 GLASNIK, 18.30 SLOVENSKI VODNI KROG: NEVLJICA, 19.00 VIDEO ZID, 19.50 ŽREBANJE ASTRA, 20.00 CITY FOLK - LJUDJE EVROPSKIH MEST: MINSK, 20.25 PRI PEARSONOVIH, AM. NAN., 20.45 NORA NA HARRYJA, ANG. FILM, 22.15 BRANE RONČEL IZZA ODRA, 23.45 VIDEO ZID, 0.35 ZABAVNI INFOKANAL

SREDA, 28.09.2011, I. SPORED TVS
6.10 KULTURA, 6.20 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 MARČI HLAČEK: DINOZAVRI, RIS., 10.30 FIFI IN CVETLIČNIKI: ŽELJKOV NAGAJIVI DAN, RIS., 10.45 ZLATI PRAH: KRALJ DROZGOBRAD, PRAVLJICA ZA OTROKE, 10.55 MOZART: GENIJ SE ZALJUBI, 11.05 ZLATKO ZAKLADKO: ČAJ V JULIJANI, 11.20 ENID BLYTON - PUSTOLOVŠČINE, 12.00 POROČILA, 12.05 KOLIZEJ, DOKUMENTAREC MESECA, 13.00 POROČILA, 13.20 TEDNIK, 14.30 DUHOVNI UTRIP, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 UGRIZNIMO ZNANOST: BOJ ZA OBSTANEK ČEBEL, 16.00 O ŽIVALIH IN LJUDEH, 16.15 GLOBUS, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 TURBULENCA, 18.00 VRTIČKARJI: KUFRI GOR, KUFRI DOL, 18.35 DIM, DAM, DUM, RIS., 18.40 KUHANJE! OTROČJE LAHKO!, RIS., 18.45 POKUKAJMO NA ZEMLJO: NEMČIJA, RIS., 19.00 DNEVNIK, 20.00 GOSPODIČNA, ŠVICARSKO-NEMŠKI FILM, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 PRAVA IDEJA!, 23.35 TURBULENCA, 0.05 USODNA NESREČA, AM. NAD., 1.00 DNEVNIK, 1.35 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 2.00 INFOKANAL

SREDA, 28.09.2011, II. SPORED TVS
7.00 INFOKANAL, 11.25 DOBRO JUTRO, 14.10 VIDEO ZID, 15.00 Z MONTYJEM DONOM PO NAJLEPŠIH ITALIJANSKIH VRTOVIH: RIM, DOK. SER., 16.00 CITY FOLK - LJUDJE EVROPSKIH MEST: MINSK, 16.30 MOSTOVI - HIDAK, 17.00 KOLIZEJ, DOKUMENTAREC MESECA, 17.55 NOGOMET, PRVA LIGA: NAFTA - MURA, 19.50 ŽREBANJE LOTA, 20.00 LONDONSKI VRTILJAK, 20.30 ŠPORTNI IZZIV, 21.00 ŠPORT, 22.00 BLEŠČICA, ODDAJA O MODI, 22.30 ARITMIJA, 23.15 VIDEO ZID, 0.05 ZABAVNI INFOKANAL

ČETRTEK, 29.09.2011, I. SPORED TVS
6.10 KULTURA, 6.20 ODMEVI, 7.00 DOBRO JUTRO, POROČILA, 10.10 DAJ, DOMEN, DAJ!, RIS., 10.20 BINE: KOSTANJ, LUTK. NAN., 10.40 POD KLOBUKOM, ODDAJA ZA MLADE, 11.25 SLAVNA PETERICA, RIS., 12.00 POROČILA, 12.05 SLOVENSKI VODNI KROG: NEVLJICA, 12.30 UGRIZNIMO ZNANOST: BOJ ZA OBSTANEK ČEBEL, 13.00 POROČILA, ŠPORT, VREME, 13.20 TARČA, 14.25 OBLIKA Z RAZLOGOM, DOK. FELJTON, 15.00 POROČILA, 15.10 MOSTOVI - HIDAK, 15.45 TURBULENCA, 16.15 PRAVA IDEJA!, 17.00 NOVICE, SLOVENSKA KRONIKA, ŠPORT, VREME, 17.30 BABILON.TV: SAMOTA, 17.50 MINUTE ZA JEZIK, 18.00 VRTIČKARJI: STRANKA, NAD., 18.35 KARLI, RIS., 18.40 MALA KRALJICNA: NOČEM PLESATI!, RIS., 19.00 DNEVNIK, VREME, ŠPORT, 20.00 POGLEDI SLOVENIJE, 21.30 MED VALOVI, 22.00 ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME, 23.00 OSMI DAN, 23.30 SVETO IN SVET: V KORIST OTROKA?, 0.20 DNEVNIK, PONOVIITEV, 1.00 DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI, 1.25 INFOKANAL

ČETRTEK, 29.09.2011, II. SPORED TVS
7.00 INFOKANAL, 10.40 DOBRO JUTRO, 14.15 VIDEO ZID, 14.15 LEPO JE DELITI, DOBRODELNI KONCERT RDEČEGA KRIŽA SLOVENIJE, 16.00 31. TEKMOVANJE SLOVENSKIH GODB V PRVI TEŽAVNOSTNI STOPNJI: KD PIHALNI ORKESTER LJUBLJANA-VIČ, 16.35 LYNX MAGAZIN, 17.05 MOSTOVI - HIDAK, 17.35 DOKTOR MARTIN, ANG. NAD., 18.30 NOGOMET: EVROPSKA LIGA, MARIBOR - BIRMINGHAM, 21.10 NOGOMET: EVROPSKA LIGA, BRAGA - BRUGGE, 21.25 ŽREBANJE DETELJICE, 21.35 ZDRAVNČIN DNEVNIK, NEMŠ. NAD., 22.25 SVETA KAPELA V PARIZU, DOK. FILM, 23.45 NOGOMET: EVROPSKA LIGA, POVZETKI KOLA, 0.20 VIDEO ZID, 1.05 ZABAVNI INFOKANAL

KELKO JE NAS?

Od 1. do 31. oktobra 2011 do na Madžarskom vküppisali lüstvo. Konec septembra dobite v roke vprašalnik (kérdőív), šteroga samí leko vöspunite z rokauv ali prejk interneta do 16. oktobra. Po tistom samo s pomočjauv lidi, ki do ojdli spitavat (kérdezőbiztos).

Na pitanja o maternoj rejči je nej mujs odgovor dati, liki dobro je, če vejmo/vejo, ka kelko nas geste! Tak do nas pomagali tadale. **Odgo-varjajte na pitanje 34, 35, 36 in 37!**

34. Kakšno lüstvo je tisto, k šteroma vi slišite?

slovensko = szlovén 13

35. K šteroma drügomí lüstvi slišite eške? (Če je eden od vaši starišov Madžar ali Nemecali drüge narodnosti, vi leko slišite k dvöma lüstvi)

36. Štera je vaša materna rejč, šteri jezik je vaš materin jezik? (dva sta leko)

slovenski = szlovén 13

madžarski = magyar 1

(če sta oča pa mati vsikši drügi gezik gučala)

37. Doma v družini, s padaši kak gučite? (dva leko nutpotegete)

slovenski = szlovén 13

madžarski = magyar 1

Nedo pitali ime, nej što so Slovenci, liki kelko Slovencov geste na Madžarskom. Odgovarjajte na ta pitanja, aj vas nede sram, ka ste Sloven-ci! »Mi smo **Slovenci**, **slovenski** gučimo!« – pravimo v svojoj maternoj rejči. Madžarski, vogrski je tau: **szlovén!**

HÁNYAN VAGYUNK?

Magyarországon 2011. októ ber 1-jétől október 31-ig tartó népszámlá-lás lesz. Szeptember végéig kézbesítik Önnek az adatszolgáltató cso-magot, melyet önállóan, vagy interneten keresztül tölthet ki október 16-ig. Azután csak a számlálóbiztos segítségével, személyes interjú keretében teheti meg.

Az adatszolgáltatás az anyanyelvre és a nemzetiségre vonatkozóan önkéntes, de jó ha tudjuk/tudják hányan vagyunk.

Válaszoljon tehát az alábbi kérdésekre: 34,35,36 és 37!

34. Mely nemzetiséghez tartozónak érzi magát?

szlovén (13)

35. Az előzőekben megjelölten kívül tartozik-e másik nemzetiséghez is? (Ha pl. az Ön valamelyik szülője magyar vagy más nemzetiségű, két nemzetiséghez tartozónak is vallhatja magát. A 2011. évi nép-számláláson először, lehetőségünk van kettős nemzetiségi identitá-sunk kifejezésére is.)

36. Mi az Ön anyanyelve? (Legfeljebb két válasz adható.)

szlovén (13)

magyar (1)

(Ha pl. a szülők más-más nyelven beszélnek/beszéltek.)

37. Családi, baráti közösségben milyen nyelvet használ? (Legfeljebb két válasz adható.)

szlovén (13)

magyar (1)

A népszámlálás során a személy családi és utónevét a népszámlálási kérdőívre felvenni nem szabad. Nem kérdezik meg, hogy kik a szlové-nek, csak azt, hogy hányan vagyunk Magyarországon. Kérjük válaszoljon az előbbi kérdésekre és bátran vállalja szlovén nemzetiségi identitásunkat, kötődésünket! „**Szlovének** vagyunk, **szlovénul** beszélünk” - mondjuk az anyanyelvünkön.

	Naslov uredništva: H-9970 Monošter, Gárdonyi G. ul. 1.; tel.: 94/380-767; e-mail: porabje@mail.datanet.hu ISSN 1218-7062	Časopis izhaja z denarno pomočjo Ministrstva za javno upravo in pravosodje (KIM) ter Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu. Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.
ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM Izhaja vsak četrtek Glavna in odgovorna urednica Marijana Sukić	Tisk: TISKARNA KLAR d.o.o. Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija	Številka bančnega računa: HU15 1174 7068 2000 1357 0000 0000, SWIFT koda: OTPVHUHB